

SUOMEN 2016 KANSAINVÄLINEN USKONNONVAPAUSRAPORTTI

Yhteenveto

Suomen perustuslaki kieltää uskonnollisen syrjinnän "ilman hyväksyttävää syytä" ja antaa oikeuden julistaa ja harjoittaa uskontoa, ilmaista omia vakaumuksia sekä kieltäytyä uskonnollisen yhteisön jäsenyydestä. Laki kieltää uskonrauhan rikkomisen, jumalanpilkan, halventamisen tai häpäisemisen uskonnollisen yhteisön pyhänä pitämien asioiden loukkaamiseksi sekä uskonnon harjoittamisen estämisen ja hautausilaisuuden häiritsemisen. Uskonnollisten yhteisöjen on rekisteröidyttävä saadakseen valtion tukea. Laki kieltää tietyntyyppiset eläinten teurastukset, kuten juutalais- ja muslimiperinteiden mukaisesti suoritettavat teurastukset. Uusi evankelisluterilaisen ja ortodoksisen kirkon taloudellista tukea koskeva laki tuli voimaan 1.1. Korkein oikeus antoi kaksi alustavaa päätöstä, jotka sallivat miesten ympärileikkauksen tietyin rajoituksin. Muutamat poliitikot esittivät sosiaalisessa mediassa negatiivisia huomioita muslimeista.

Tammikuun ja lokakuun välisenä aikana hallituksen asettama yhdenvertaisuusvaltuutettu käsitteli 38:aa uskonnollista syrjintää koskevaa tapausta, kun koko vuonna 2015 vastaavia tapauksia oli 22. Poliisiraportoi 133 epäilystä uskontoon perustuvasta viharikoksesta vuonna 2015 (viimeisin tilasto), kun vuonna 2014 vastaavia tapauksia oli 67. Uusnatsistinen Pohjoismaainen vastarintaliike (Vastarintaliike tai PVL) ja maahanmuuttajavastainen Soldiers of Odin -järjestö esittivät syrjintään ja uskontoon perustuvaa väkivaltaa tukevia lausuntoja. Hallitus yhdisti useita väkivaltarikoksia PVL:ään. Vähemmistöön kuuluvien maahanmuuttajien uskonnollisten yhteisöjen jäsenet raportoivat kohdanneensa yhteiskunnallista syrjintää. Islaminuskoiset uskonnolliset johtajat ja Helsingin lainvalvontaviranomaiset jatkoivat tapaamista. Uskontojen yhteistyö Suomessa -foorumi julkaisi lausunnon, jossa korostettiin sen tavoitteita eli väkivaltaisen käyttäytymisen, terrorismin ja vihapuheen estämistä. Internetsivusto Magneettimedia jatkoi antisemitistisen sisällön julkaisemista.

Yhdysvaltain suurlähetystön henkilöstö tapasi hallituksen virkamiehiä sekä lainvalvontaviranomaisia keskustellakseen uskonnonopetuksesta kouluissa sekä aseistakieltäytyjien oikeuksista. Suurlähetystön henkilöstö tapasi myös uskonnollisia johtajia juutalais- ja muslimiyhteisöistä, Suomen ekumeenisesta neuvostosta ja islamilaisista nuorisjärjestöistä keskustellakseen uskonnonvapauden tilasta, kuten juutalaisen ja muslimiyhteisön johtajien huolesta tietyntyyppisen eläinten teurastuksen kieltämisestä sekä hallituksen ohjeista, joiden mukaan miesten ympärileikkausta ei suositella.

Osa I. Uskonnollinen demografia

USA:n hallitus arvioi kokonaisväestömäärän olevan 5,5 miljoonaa (heinäkuun 2016 arvio). Tilastokeskuksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön arvion mukaan väestöstä noin 73 prosenttia kuuluu evankelisluterilaiseen ja 1 prosentti Suomen ortodoksiseen kirkkoon. Muita uskonnollisia yhteisöjä, joista kukin edustaa alle 1,6:ta prosenttia väestöstä, ovat Jehovan todistajat, katolilaiset, muslimit, helluntailaiset, Suomen Adventtikirkko, Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen Kirkko (mormonit), juutalaiset sekä Suomen Vapaakirkko. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2015 ilman minkäänlaista uskonnollista vakaumusta olevien henkilöiden määrä oli 1,3 miljoonaa (noin 23,5 prosenttia väestöstä).

Asiasta ei ole tarkkoja tilastotietoja, mutta opetus- ja kulttuuriministeriön vuoden 2016 arvion mukaan Suomessa on noin 65 000 muslimia, joista noin 80 prosenttia on sunnimuslimeja ja 20 prosenttia šiiamuslimeja. Tataareja lukuun ottamatta suurin osa musliminuskoisista on maahanmuuttajia tai viime vuosikymmeninä Somaliasta, Pohjois-Afrikasta, Irakista, Balkanilta, Syyriasta, Turkista tai Iranista saapuneiden maahanmuuttajien jälkeläisiä.

Osa II. Hallituksen uskonnonvapautta kohtaan osoittaman kunnioituksen tilanne

Oikeudellinen viitekehys

Perustuslaki kieltää uskontoon perustuvan syrjinnän ”ilman hyväksyttävää syytä”. Perustuslaki määrää, että jokaisella on uskonnon ja omantunnon vapaus, oikeus tunnustaa ja harjoittaa uskontoa, oikeus ilmaista vakaumuksensa ja oikeus kuulua tai olla kuulumatta uskonnolliseen yhteisöön. Kukaan ei ole velvollinen osallistumaan uskonnon harjoittamiseen. Laki kriminalisoi ”uskonrauhan rikkomisen”, mukaan lukien jumalaan kohdistuvan pilkan, julkisen halventamisen tai häpäisemisen uskonnollisen yhteisön pyhänä pitämien asioiden loukkaamiseksi sekä uskonnon harjoittamisen estämisen ja hautaustilaisuuden häiritsemisen. Lainrikkajille määrätään sakkoja tai enintään kuusi kuukautta vankeutta. Lakiin vedotaan harvoin.

Laki nimenomaisesti kieltää uskontoon perustuvan syrjinnän ja määrää, että yhdenvertaisuusvaltuutettu vastaa lain noudattamisen valvonnasta. Valtuutettu tutkii yksittäisiä syrjintätapauksia, ja hänellä on valtuudet periä sakkoja lainrikkajilta. Muiden velvolluuksiensa ja oikeuksiensa lisäksi valtuutettu tarjoaa neuvontaa ja edistää sovittelutoimia sekä puhuu lainsäädännön puolesta.

Yksilöt ja ryhmät voivat toimia, kokoontua ja harjoittaa uskontoaan ilman valtiolle rekisteröitymistä. Voidakseen hakea valtion rahoitusta uskonnollisten ryhmien on kuitenkin rekisteröidyttävä Patentti- ja rekisterihallitukselle uskonnollisena yhteisönä. Jotta ryhmä voi rekisteröityä yhteisönä, siinä tulee olla vähintään 20 jäsentä, sen tarkoituksen tulee olla uskonnon julkinen harjoittaminen ja sillä tulee olla sen toimintaa ohjaavat säännöt. Rekisteröity uskonnollinen yhteisö on oikeushenkilö, joka voi toimia työnantajana, hankkia omaisuutta ja esittää oikeudellisia vaateita, ja sen toimia säätelevät useat säädökset. Niin kauan kuin yhdistys – mukaan lukien rekisteröity uskonnollinen yhteisö – ei tuota voittoa, sitä ei yleensä velvoiteta maksamaan veroja. Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan tunnustettuja uskonnollisia yhteisöjä on tällä hetkellä 100, ja suurimmalla osalla näistä on useita seurakuntia.

Henkilöt voivat kuulua useampaan kuin yhteen uskonnolliseen yhteisöön.

Kaikki kansalaiset, jotka kuuluvat joko evankelisluterilaiseen tai ortodoksiseen kirkkoon, maksavat tuloveron osana kunkin seurakunnan asettamaa kirkollisveroa, jonka määrä on 1–2 prosenttia tuloista. Näitä veroja ei peritä muilta uskonnollisilta ryhmiltä. Niiden, jotka eivät halua maksaa veroa, täytyy irtisanoa jäsenyytensä evankelisluterilaisessa tai ortodoksisessa seurakunnassa. Jäsenyyden voi irtisanoa ottamalla yhteyttä viralliseen seurakuntaan tai paikallishallinnon maistraattiin joko sähköisesti tai henkilökohtaisesti. Paikallisilla seurakunnilla on taloudellinen itsemääräämisoikeus päättää jäseniltään veroina kerättyjen varojen käytöstä.

Evankelisluterilaisen ja ortodoksisen kirkon lisäksi myös muut rekisteröidyt uskonnolliset yhteisöt ovat oikeutettuja hakemaan valtion avustuksia. Lain mukaan lakisäätteiset vaatimukset (jäsenmäärä ja muut lahjoitustulot) täyttävät rekisteröidyt uskonnolliset yhteisöt voivat saada vuosittaista avustusta hallituksen budjetista suhteessa uskonnollisen yhteisön prosenttiosuuteen väestöstä.

Evankelisluterilaisen ja ortodoksisen kirkon on ylläpidettävä hautausmaita ja annettava selvitys julkisten varojen käytöstä. Kaikki rekisteröidyt uskonnolliset yhdistykset voivat omistaa ja hallita kiinteistöjä, palkata henkilökuntaa sekä nimittää papistonsa. Laki antaa evankelisluterilaiselle ja ortodoksiselle kirkolle oikeuden rekisteröidä jäsentensä syntymät, avioliitot ja kuolemat yhteistyössä valtion Väestörekisterikeskuksen kanssa. Maistraatit hoitavat nämä asiat muiden henkilöiden osalta.

Uusi laki tuli voimaan 1.1., ja se muuttaa tavan, jolla hallitus jakaa julkisia varoja evankelisluterilaiselle ja ortodoksiselle kirkolle. Molemmat kirkot saivat ennen tietyn prosenttiosuuden valtion keräämistä yhtiöveroista (kirkollisveron lisäksi). Uuden lain mukaisesti hallitus budjetoi kullekin kirkolle summan, joka voi vaihdella vuodesta toiseen.

Vanhemmat saavat päättää lapsensa uskonnollisen vakaumuksen, jos lapsi on alle 12-vuotias. Iältään 12–17-vuotiaiden lasten vanhempien

on noudatettava uskonnollisen yhteisönsä ja paikallisten väestörekisteriviranomaisten tiettyjä hallinnollisia menettelyjä muuttaakseen tai lopettaakseen lapsen uskonnollisen vakaumuksen.

Kaikki peruskoulut tarjoavat oppilaiden uskonnon mukaista uskonnonopetusta. Uskontokuntiin kuulumattomat oppilaat opiskelevat elämäkatsomustietoa. 18-vuotiaat tai tätä vanhemmat oppilaat voivat valita kumman tahansa oppiaineen. Koulujen tulee tarjota muun kuin luterilaisen uskon opetusta, mikäli kunnassa on vähintään kolme kyseistä uskoa tunnustavaa oppilasta tai jos kyseessä oleva uskonnollinen yhteisö on rekisteröity ja oppilaiden perheet kuuluvat kyseiseen uskonnolliseen yhteisöön. Mikäli oppilas kuuluu useampaan kuin yhteen uskonnolliseen yhteisöön, hänen vanhempansa päättävät, mille uskontotieteen kurssille oppilas osallistuu.

Uskonnonopetus keskittyy tutustuttamaan oppilaat omaan uskontoonsa, muihin uskontoihin ja yleisen etiikkaan. Vaikka uskonnonopettajalla tulee olla vaadittu valtion tasolla säädetty ja säännelty uskonnonopetuksen koulutus, opettajan ei tarvitse kuulua mihinkään uskonnolliseen yhteisöön. Opetushallitus tuottaa opetusmateriaalia ortodoksisesta ja luterilaisesta uskosta, katolilaisuudesta, juutalaisuudesta, islamista sekä sekulaarisesta etiikasta.

Valtio sallii aseistakieltäytyjien valita vaihtoehdoisen siviilipalveluksen pakollisen asepalveluksen sijasta. Vain Jehovan todistajat on nimenomaisesti vapautettu sekä ase- että siviilipalveluksesta. Totaalikieltäytyjät voidaan tuomita enintään 173 vuorokauden vankeusrangaistukseen, joka vastaa puolta vaihtoehdoisen siviilipalveluksen kestosta (347 vuorokautta). Normaali asepalvelus kestää 165–347 vuorokautta.

Laki kieltää tiettyntyyppiset eläinten teurastukset ja edellyttää, että eläimet tainnutetaan ennen teurastusta tai tapetaan ja tainnutetaan samanaikaisesti.

Maa on osallisena kansalaisyhteisönsä ja poliittisia oikeuksia koskevassa kansainvälisessä yleissopimuksessa.

Valtiokäytännöt

Juutalais- ja muslimiyhteisöjen johtajat ilmaisivat uudelleen huolensa pitkään voimassa olleesta tiettyntyyppisen eläinten teurastuksen kiellosta, jonka he sanoivat estävän eläinten teurastuksen uskonnossa kuvatulla tavalla.

Eläimiä ei voitu teurastaa uskonnollisesti hyväksyttävällä tavalla kotimaassa, joten näiden yhteisöjen jäsenet joutuivat hankkimaan lihaa ulkomailta huomattavasti korkeammilla hinnoilla. Hallituksen virkamiehet antoivat lausunnon, jonka mukaan eläinten samanaikaisen tainnuttamisen ja teurastamisen sallivaa säädöstä oli tarkoitus soveltaa uskonnolliseen teurastukseen.

Korkein oikeus antoi 31.3. kaksi miesten ympärileikkaukseen liittyvää alustavaa päätöstä. Tuomioistuimien päättyi, että ympärileikkausta ei pidetä rikoksena, jos sen tekeminen on lapsen oman edun mukaista, molemmat vanhemmat hyväksyvät toimenpiteen ja ympärileikkaus suoritetaan erittäin huolellisesti. Korkein oikeus arvosteli päätöksissään voimakkaasti miesten ympärileikkaukseen liittyvien selkeiden lakia koskevien ohjeiden puutetta.

Sosiaali- ja terveysministeriön ohjeiden mukaan miesten ympärileikkausta pyritään vähentämään esimerkiksi vuoropuhelulla uskonnollisten yhteisöjen kanssa, ja ministeriö jätti edelleen kyseistä toimenpidettä koskevan julkisen terveydenhuollon rahoituksen. Ministeriö totesi ohjeissaan, että ei-lääketieteellisistä syistä tehtävän poikien ympärileikkauksen saa suorittaa vain tutkinnon suorittanut lääkäri, että lapsen vanhemmille on kerrottava toimenpiteen peruuttamattomuudesta ja siihen liittyvistä riskeistä ja että toimenpidettä ei saa suorittaa ilman suostumusta pojille, jotka ovat tarpeeksi vanhoja ymmärtämään sen. Uskonnolliset yhteisöt, mukaan lukien muslimi- ja juutalaisyhteisöjen jäsenet, ilmaisivat tyytymättömyytensä ohjeisiin ja totesivat aikovansa keskustella aiheesta hallituksen kanssa.

Oikeusministeriön mukaan sekä ase- että vaihtoehdoisesta siviilipalveluksesta kieltäytyi vuoden aikana 52 henkilöä, joista 10 vangittiin. Ministeriö ei ilmaissut, kuinka moni näistä yksilöistä vastusti palvelusta uskonnollisista syistä.

Kieltäytyjistä 42 sai luvan suorittaa tuomionsa kotona, mutta heidän tuli käyttää nilkassaan elektronista seurantalaitetta ja noudattaa henkilökohtaisen täytäntöönpanosuunnitelman mukaista päiväohjelmaa. Median ja puolustusministeriön raporttien mukaan hallitus vapautti asepalveluksesta 100–150 Jehovan todistajaa.

Hallitus jakoi vuoden aikana 114 miljoonaa euroa evankelisluterilaiselle ja 2,5 miljoonaa euroa ortodoksiselle kirkolle yhtiöverotulojen sijasta. Hallitus jakoi yhteensä 532 000 euroa 23 rekisteröityneen valtion rahoitusta hakeneen ja sen saajaksi hyväksytyyn uskonnollisen yhteisön kesken (lukuun ottamatta evankelisluterilaista ja ortodoksista kirkkoa). Vuonna 2015 vastaava luku oli 200 000 euroa. Rekisteröityneet uskonnolliset yhdistykset saattoivat hakea erillistä rahoitusta rekisteröityjen uskonnollisten yhteisöjen toimitilojen saneeraushankkeisiin, mutta hallitus ei myöntänyt sellaista rahoitusta vuoden aikana.

Hallituksen ohjelman ”Merkityksellinen Suomessa”, jonka tarkoituksena oli edistää sosiaalista osallisuutta, yhtenä teemana oli uskontojen välisen vuoropuhelun vahvistaminen julkisten avustusten avulla. Opetus- ja kulttuuriministeriö osoitti noin 80 000 euroa muille uskontojen välisestä vuoropuhelusta koskeville hankkeille.

Islaminuskoiset uskonnolliset johtajat ja Helsingin lainvalvontaviranomaiset jatkoivat tapaamista muslimiyhteisön sisäisten erimielisyyksien ratkaisemiseksi sekä islaminuskoisten yhteisöjen ja lainvalvontaviranomaisten välisen luottamuksen rakentamiseksi. Eri uskonnollisten yhteisöjen edustajat, mukaan luettuna muslimiyhteisön edustajat, jatkoivat vuoropuhelua valtion viranomaisten kanssa löytääkseen tapoja vastustaa väkivaltaisten ääri liikkeiden toimintaa osana ennalta ehkäiseviä poliisitoimia.

Ulkoministeri Timo Soini ilmaisi 21.5. pidetyssä ulkoministeriön isännöimässä uskonnonvapausseminaarissa huolensa ”monissa maissa lisääntyneestä uskonnollisesta suvaitsemattomuudesta, syrjinnästä ja väkivallasta”. Hän vetosi hallitukseen ja uskonnollisiin johtajiin, jotta ne torjuisivat suuntauksen suojelemalla

uskonnollisia vähemmistöjä ja jatkamalla yhteisöjen välisen uskonnonvapauden ja ymmärryksen edistämistä.

Esiintyi tapauksia, joissa poliitikot esittivät muslimeihin kohdistettuja syrjiviä huomautuksia sosiaalisessa mediassa. Perussuomalaisten nuorten puheenjohtaja Sebastian Tynkkynen kirjoitti 19.7. Facebook-seinällään, että valtion on pysäytettävä ”islamisaatio” ja että ”mitä vähemmän meillä on muslimeja, sitä turvallisempaa”. Hän myös lisäsi, että ”islam pitää kitkeä Suomesta pois” ja että vaikka valtio ei voikaan rajoittaa sananvapautta, sen tulisi laittaa ”palautusautomaatti pyörimään täyttä häkää ja tyhjentää Suomi niistä ihmisistä, joilla ei ole syytä oleskella maassamme”. Elokuun 8. päivänä, kansalaisen valituksen seurauksena, Oulun poliisi aloitti esitutkinnan selvittääkseen, oliko Tynkkynen lietsonut rotuvihaa sosiaalisessa mediassa. Tynkkynen erosi Perussuomalaisten nuorten puheenjohtajan tehtävästään 12.7. YLE raportoi 11.11., että apulaisvaltionsyyttäjä syytti Tynkkystä kiihottamisesta etnistä tai uskonnollista ryhmää vastaan ja ”uskonrauhan rikkomisesta”.

YLE raportoi 21.3, että nähtyään hijab-huviin pukeutuneita lapsia virpomassa perussuomalaisten Tampereen paikallisyhdistyksen puheenjohtaja ja Tampereen kaupunginvaltuuston jäsen Terhi Kiemunki kirjoitti Facebook-päivityksessään seuraavasti: ”Onko tämä kotiutumista kun muslimipenskat kiertää virpomassa? Vai onko Allahillakin tänään joku vuosipäivä?” Saatuaan osakseen arvostelua kommentistaan Kiemunki julkaisi Facebookissa anteeksipyyntönsä ja pyysi poliisitutkintaa siitä, rikkoiko hänen alkuperäinen Facebook-kirjoituksensa lakia.

Sisäministeri Paula Risikko isännöi 27.9. tapaamista, jonka tarkoituksena oli kristittyjen, juutalais- sekä šiaa- ja sunnimuslimiryhmien edustajien kokoontuminen ”rauhanomaisen rinnakkaiselon edistämiseksi”. Ryhmät allekirjoittivat yhteisen julistuksen, jonka mukaan he sitoutuvat vastustamaan vihapuhetta ja edistämään yhteistyötä.

Suomi on kansainvälisen International Holocaust Remembrance Alliance -järjestön jäsen.

Osa III. Yhteiskunnan uskonnonvapautta kohtaan osoittaman kunnioituksen tilanne

Tammikuun ja lokakuun välisenä aikana yhdenvertaisuusvaltuutettu käsitteli 38:aa uskonnollista syrjintää koskevaa tapausta, kun koko vuonna 2015 vastaavia tapauksia oli 22. Vuoden 2015 (viimeisin tilasto) lokakuussa julkaistun viharikoksia koskevan poliisiraportin mukaan poliisi kirjasi 133 epäiltyä uskontoon tai vakaumukseen liittyvää viharikosta, kun vuonna 2014 vastaavia tapauksia kirjattiin 67. Hieman yli puolet (71) vuoden 2016 tapauksista liittyi islaminvastaisuuteen tai tapahtui eri muslimiryhmien jäsenten välillä. Poliisin vuonna 2015 kirjaamista viharikoksista 10,6 prosenttia oli uskontoon tai vakaumukseen kohdistuvia rikoksia.

Marraskuun 2015 MOI-raportissa todettiin, että PVL, laajemman pohjoismaisen liikkeen alajaosto, on oikeistolainen ääriryhmä. PVL:llä oli paikallisjaostoja Helsingissä, Turussa, Tampereella, Porissa, Jyväskylässä ja Oulussa, ja arviolta 60 henkeä osallistui sen toimintaan ja tapahtumiin.

Syyskuun 16. päivänä 28-vuotias mies kuoli saatuaan päävammoja PVL:n jäsenen kanssa käydyn kiistan seurauksena. Kiista tapahtui ryhmän protestissa Helsingin keskustassa 10.9. Joulukuun 30. päivänä YLE raportoi, että Helsingin käräjäoikeus tuomitsi PVL:n jäsenen Jesse Torniaisen törkeästä pahoinpitelystä kahdeksi vuodeksi vankilaan. Syyttäjä oli vaatinut 5,5–6 vuoden tuomiota ja kertoi YLElle aikovansa valittaa tuomiosta. YLEn mukaan tapauksen tutkinnanjohtaja oli sanonut Torniaisen olevan PVL:n perustajajäsen.

PVL antoi lausuntoja, joissa tuettiin uskontoon perustuvaa syrjintää ja väkivaltaa. PVL kirjoitti kotisivullaan Vastarinta.com, että sivusto on ”uutissivusto, joka erottuu muista ja uskaltaa haastaa vanhat, usein juutalaisomisteiset ja/tai juutalaisten hallinnoimat massamediaimperiumit”.

Tammikuun 30. päivänä PVL:n verkkosivuilla julkaistiin myös kirjoitus aiheesta ”ihmisten sivistäminen holokaustin valheista ja perättömistä tarinoista”.

Paikallisten ja kansainvälisten mediaraporttien mukaan Soldiers of Odin -järjestö kertoi muodostaneensa ryhmän vastauksena maahan saapuvien turvapaikanhakijoiden aiheuttamaan turvallisuushkaan. Reutersin raportin mukaan ryhmän jäsenet syyttivät ”islamistisia tunkeilijoita” lisääntyneestä rikollisuudesta ja kantoivat kylttejä, joissa luki iskulauseita, kuten ”Maahanmuuttajat eivät ole tervetulleita”. Ryhmän Facebook-sivulla luki ”Ei enää [kirosana] moskeijoita”. Soldiers of Odin -ryhmän päätoimintaan kuului vapaaehtoinen katupartiointi. Tammikuuhun mennessä ryhmä oli laajentanut toimintaansa Suomen eri kaupunkeihin ja muihin maihin. Helmikuussa ryhmän jäsenet järjestivät Tampereella marssin, joka houkutteli paikalle 150 henkeä.

Vähemmistöön kuuluvat uskonnolliset yhteisöt raportoivat edelleen syrjinnästä. Esimerkiksi maahanmuuttajien muslimiyhteisöt raportoivat edelleen työpaikkasyrjinnästä mm. rekrytointipäätöksien yhteydessä. Uskonto ja etnisyys ovat usein läheisesti sidoksissa, joten monia tapauksia oli vaikea luokitella yksinomaan uskonnolliseen identiteettiin perustuviksi. Vuoden 2015 lokakuun ja vuoden 2016 maaliskuun välisenä aikana Suomen somalialaisten liitto, Suomen somalialaisyhdistysten kattojärjestö, teki maan suurkaupunkialueilla syrjinnän yleisyydestä kyselytutkimuksen, johon vastasi 105 somalitaustaista henkilöä. Niistä 85 prosentista, jotka vastasivat nimenomaan uskonnollista syrjintää koskevaan kysymykseen, 65 prosenttia raportoi kokeneensa uskontoon perustuvaa syrjintää. Vielä 32 prosenttia vastaajista, jotka olivat hakeneet työpaikkaa viimeisten 12 kuukauden aikana, kertoi kokeneensa hakuprosessin aikana jonkinlaista syrjintää (ei nimenomaan uskonnollista).

Uskontojen yhteistyö Suomessa -foorumi, uskontojenvälinen organisaatio, jonka jäsenet kuuluvat kristittyjen, juutalais- ja muslimiyhteisöihin, julkaisi 24.3. lausunnon, jossa korostettiin sen tavoitteita eli väkivaltaisen käyttäytymisen, terrorismin ja vihapuheen estämistä. Foorumin mukaan lausunnon tarkoituksena oli edistää ryhmää yhdistävää tavoitetta eli uskonnonvapauden vahvistamista uskontojenvälistä vuoropuhelua ja yhteistyötä tukemalla.

Internetsivusto *Magneettimedia*, joka tunnetaan antisemitistisestä sisällöstään, jatkoi syrjivien lausuntojen julkaisemista verkossa. Syyskuun 24. päivänä *Iltalehti* raportoi, että PVL:n jäsen Torniainen toimi Pohjoinen Perinne -yhdistyksen puheenjohtajana. *Magneettimedia* ilmoitti verkkosivuillaan tämän yhdistyksen julkaisijakseen. *Magneettimedia*-verkkosivuston Facebook-sivulla oli noin 3 200 tykkäystä.

Heinäkuussa verkkosivuilla julkaistiin artikkeli otsikolla "Nelson Mandela – terroristi: Kuka oli juutalaisten kanssa tiivistä yhteistyötä tehnyt Nobel-palkittu Nelson Mandela?"

Osa IV. USA:n hallituksen politiikka

USA:n suurlähetystön henkilöstö tapasi edelleen opetus- ja kulttuuriministeriön, oikeusministeriön, eduskunnan Ihmisoikeuskeskuksen sekä Helsingin poliisin virkamiehiä keskustellakseen seuraaviin aihepiireihin liittyvistä uskonnonvapausperiaatteista: uskonnollinen suvaitsemattomuus, uskonnonopetus kouluissa, aseistakieltäytyjien oikeudet ja eläinten teurastusta koskevat rajoitukset.

Suurlähetystön henkilöstö tapasi myös useita uskonnollisia johtajia, kuten juutalais- ja muslimiyhteisöjen, Suomen ekumeenisen neuvoston ja islamististen nuorisjärjestöjen edustajia, keskustellakseen heidän kanssaan uskonnonvapauden tilasta Suomessa. Keskusteluissa käsiteltiin muun muassa juutalais- ja muslimiyhteisöjen jäsenten huolta siitä, miten tietyn tyyppisen eläinten teurastuksen kieltäminen vaikuttaa heidän uskontonsa harjoittamiseen, ja ohjeita, joilla pyritään vähentämään miesten ympärileikkausta.